

GERDA VAN WAGENINGEN

Hoeve
Het Paradijs

GROTE LETTER BIBLIOTHEEK
DEVENTER

Het gillen drong door tot in de grote keuken. Steeds een nieuwe gil, zodat het de mensen die daar bij elkaar waren en vergeefs probeerden de gewone werkzaamheden van de aanbreekende morgen te verrichten, de koude rillingen over de rug joeg.

‘Ze heeft het zwaar,’ bromde Kommer, een van de knechten van de grote hoeve, die net een kom koffie leeggeslurpt had, en de laatste hap van een boterham met stroopvet wegkouwde terwijl hij opstond. ‘Ik ga maar eens bij de paarden kijken, dit is niet meer om aan te horen.’

Rochus spuwde een straal pruimtabak door de keukendeur het erf op. ‘De baas is zeker nog niet terug?’

Iedereen wist, dat Peter Corstens nog maar een paar uur geleden was weggereden, in het holst van de nacht, en zo goed als zeker bij de kroegbaas zat, zoals hij op veel andere momenten ook deed. Margje Corstens, zijn jon-

gere zuster, kneep haar handen samen. Een koude stroom lucht kwam de keuken in, toen de twee knechten aan het werk gingen.

Het was een uur of vijf in de morgen. Ze was niet naar bed geweest, wetende dat de baker al de hele nacht in de pronkkamer van de hoeve was en dat het moment waar ze allemaal zo naar uitgekeken hadden, eindelijk was aangebroken. Het gillen was even opgehouden, als je goed luisterde kon je nog net horen dat het was overgegaan in een zacht gemmer.

Moeder Corstens stond eveneens op. 'Ik zal maar eens gaan kijken. Zo lang kan het niet meer duren.' De ogen van de twee overgebleven meiden richtten zich op Margje. Die stond resoluut op, haar spieren waren stijf geworden van het lange zitten. 'Maak maar verse koffie, Leentje,' zuchtte ze met een gelatenheid waar ze nog veel te jong voor was.

De oudste van de twee meiden knikte, de jongste ging met tegenzin naar de koeienstal, waar haar hulp verwacht werd op dit tijdstip van de morgen. Margje ging weer zitten en vroeg zich af wat er in het mooiste vertrek van de statige boerderij gebeurde. Ze keek om zich heen. Het Paradijs, zo heette de hoeve,

maar paradijselijk was het leven hier allesbehalve. Ze zuchtte nogmaals.

Een nieuwe kreet was te horen, die bijna dierlijk klonk, net voor haar moeder met een strak gezicht terugkwam in de keuken. 'Waar is Kommer? Die moet om de dokter, en snel een beetje. Het gaat niet zoals het moet gaan. Ik ben er helemaal niet gerust op.'

Margje vloog naar buiten. Het was er nog donker, zo midden in de winter. De wegen waren door de regen boterzacht geworden. Ze zette haar handen aan haar mond terwijl ze naar de vaag verlichte paardenstal rende. Een paar minuten later daverde de oudste van hun knechten op een ongezadeld werkpaard het erf af, de donkere nacht in, naar Oud-Beijerland, het dichtstbijgelegen dorp, om daar de dokter te gaan waarschuwen. Rochus keek om de deur van de koeienstal. 'Als het melken gedaan is, moet het uitmesten maar even wachten, juffrouw Corstens. Dan ga ik de baas zoeken.'

'Dat is goed, Rochus.'

Ze voelde zich gespannen. Overbodig ook. Haar broer was de boer, moeder en zij woonden sinds zijn trouwen een paar jaar geleden, in het zomerhuis van de hoeve. Peter wilde

dat zij zo snel mogelijk zelf zou trouwen, maar ze was pas achttien en zag aan haar schoonzuster Inge, hoe snel een vrouw oud werd in een liefdeloos huwelijk, waarin het haar enige taak was een erfgenaam ter wereld te brengen. Ze hoopte voor Inge dat de baby een jongen zou zijn. De jonge boerin van hoeve Het Paradijs had al twee miskramen gehad en daarna had het een vol jaar geduurd eer ze opnieuw zwanger werd. Ze had daarover vele verwijten te slikken gekregen zowel van haar man, die nietsnut, als van haar soms veeleisende en, voor het gevoel van de jonge boerin, altijd ontevreden zijnde schoonmoeder. Inge Corstens was een vrouw die niet te benijden was, al was ze honderd keer boerin op de mooiste boerderij in de verre omtrek.

Margje huiverde en was blij terug te zijn in de warme keuken. Ze draaide de olielampen wat hoger en begon de restanten van het ontbijt weg te ruimen, blij eindelijk wat zinnigs om handen te hebben. Naar het zomerhuis teruggaan wilde ze niet. Ze wilde weten of alles goed afliep in de pronkkamer, waar de volgende boer van de eeuwenoude hoeve nu zo langzamerhand het levenslicht zou moeten zien. Zo stelde Peter het zich voor.

Peter. Ze verviel toch weer in overpeinzingen.

Een paar jaar geleden was hun vader volkomen onverwacht gestorven, zomaar midden op de dag, zomaar midden onder zijn gewone werkzaamheden had zijn hart het opgegeven. Binnen een paar minuten was de gezonde man morsdood geweest. De oude Corstens was een boer van de oude stempel geweest. Het Paradijs was zijn koninkrijk en hij bestuurde dat als een vorst die wikte en beschikte over zijn onderdanen. Een harde man, ook voor zichzelf, voor zijn vrouw en voor zijn dochter. Alleen voor Peter had hij een zwak gehad.

Al jong had de verwende Peter Corstens een slechte naam gekregen in het dorp. Hij keek neer op het eenvoudige volk dat verreweg het grootste deel van de bevolking van het plattelandsdorp uitmaakte. Hij bemoeide zich alleen met de kinderen van notabelen. Hij had een hard karakter, hij pestte veel en vrienden had hij nooit gemaakt. Toen zijn vader volkomen onverwacht gestorven was, was hij net eenentwintig geweest. Het bezit van de prachtige boerderij was hem al snel naar het hoofd gestegen. Margje zou vanzelfspre-

kend haar erfdeel moeten hebben als ze trouwde en zodra zijn zuster zestien was, was hij op zoek gegaan naar een welgestelde en daarom in zijn ogen geschikte bruidegom, op wie het meisje helemaal nog niet zat te wachten. Niet haar weerspanningheid, maar zijn eigen zelfzuchtige en verspillende manier van leven had tot driemaal toe roet in het eten gegooid, al schoof hij natuurlijk alle schuld op het meisje. Zelf had hij al snel zijn oog laten vallen op Inge.

Inge kwam uit Rotterdam. Haar vader was een reder die drie eigen schepen had varen en hij was in de afgelopen vijftien jaar tot grote welstand gekomen door de snelle ontwikkeling van de Rotterdamse haven, een hoop geluk en, naar verluidt, een niet te groot gevoel voor normen en waarden. Volgens zeggen schroomde hij er niet voor zijn winst uit te breiden met gemakkelijke, lucratieve zaakjes die het daglicht niet goed konden verdragen. Maar verder dan geruchten waren de feiten nooit gekomen. Inge was blond, bleek en tenger gebouwd, ze wist niets van het boerenwerk.

Moeder Corstens had haar alles moeten leren, maar zelfs na vier jaar huwelijk kon Inge

nog steeds geen boter karnen en werden de koeien onrustig als ze zich een enkele keer verwaardigde om in de koeienstal te komen. Wat ze wel kon, was prachtig borduren, piano spelen en Frans spreken. Aan die laatste twee dingen had ze op een hoeve niets, zelfs niet op een rijke boerderij als Het Paradijs. Het enige nut dat ze had, was het geven van etentjes voor notabelen, dan keken die hun ogen uit aan exquisite gerechten op dure porseleinen borden, en aten ze stadse dingen terwijl Peter trots als een weerhaan aan het hoofd van zijn rijk voorziene tafel pronkte.

Peter Corstens hield van luxe. In het dorp was het al jaren een publiek geheim, dat het vermogen achter Het Paradijs er doorheen gejaagd werd met een snelheid die menigeen deed huiveren. Geen wonder, dat de laatste geruchten wilden dat Margje moest trouwen met de sluwe en in een paar jaar tijd stinkend rijk geworden Herman Oprel, die net als Inges vader in de haven een fortuin vergaard had, met misschien wel dezelfde duistere zaakjes als Inges vader Jochum van Baarle, van wie sommigen durfden te beweren dat die te maken hadden met smokkel.

Margje schudde resoluut haar hoofd. Wat

een hersenspingsels! En wat bleef het akelig stil in de pronkkamer. Ze besefte ineens al minutenlang geen enkel geluid meer te hebben gehoord. Zou de baby er al zijn?

Ze stond op en liep naar het fornuis, om het vuur op te poken en haar koffiekom nog eens te vullen. Eigenlijk moest ze gaan karnen, maar ze kon er niet toe komen. Toen Leentje even later binnenkwam, omdat ze klaar waren met melken, zei ze dat de meiden maar naar de boterkelder moesten gaan. Ze namen haar orders zonder meer aan. Meiden die op Het Paradijs werkten, waren niet anders gewend dan zonder morren bevelen op te volgen, welk bevel dan ook. Net toen Margje had besloten dat ze toch eindelijk aan de slag moest gaan, stoof de dokter het erf op. Hij sprong uit zijn koets en liet het aan zijn knecht over voor het paard te zorgen. Kommer was kennelijk ook al terug en in de paardenstal verdwenen. In de verte was het eentonige gebonk van de dorsvlegels te horen. Het was begin februari, het zou niet lang meer duren eer het dorsen gedaan was. Margje zou er blij om zijn, dat eeuwige gebonk op de dorsvloer werkte een mens wel eens op de zenuwen.

De dokter verdween in de pronkkamer en

het meisje kon opnieuw niet anders doen dan afwachten en zorgen dat de ketels water warm bleven, want die zouden nodig zijn als het kind geboren was, had moe haar verteld. Ze wilde bijna dat ze Inge weer even hoorde gillen, bedacht het meisje terwijl haar een paar koude rillingen over de rug liepen. Van bevallingen en baby's wist ze niet veel af, maar dat de dokter zo'n haast had, was een slecht teken.

Een uur later was het stampvol in de grote woonkeuken van Het Paradijs. De jonge boerin in de pronkkamer was verstild en zou nooit meer schreeuwen, nooit meer praten, nooit zou er babygehuil klinken op de boerderij. Moeder en kind lagen voor eeuwig verstild in de bedstee, moeder Corstens zat met een strak gezicht te nippen aan een cognacje, de dokter was vertrokken na wat gemopper dat hij misschien nog iets had kunnen uitrichten als hij eerder was geroepen, de meiden hadden zich teruggetrokken in schuren en stallen, Kommer hield toezicht op de dorsers en Rochus was nog steeds op zoek naar de baas. Margje zat werkeloos met haar handen in haar schoot, toen eindelijk Rochus een dronken Peter de keuken in duwde. Een blik op de ge-